

Náboženství a politika na Blízkém východě MVZ415

zimní semestr 2009–2010

Výuka: učebna č. 24, každé pondělí v čase 16⁰⁰ - 17⁴⁰

Vedoucí kurzu: Marek Čejka, cejka@fss.muni.cz

Konzultace: buď po výuce, nebo dle individuální domluvy (pracovna 450)

Datum	Téma	Povinné studijní prameny	Referáty
21. 9.	Úvod		
28. 9.	Náboženství a demokracie demokracie a teokracie stát a náboženství v Izraeli	<ul style="list-style-type: none"> - Hanuš, J.: Historie a perspektivy vztahu církvi a státu, http://cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=428 - Duka, D.: Přátelská odluka a kooperace jsou si blízké http://cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=427 - Bellah, R.: Civil religion in America http://www.robertbellah.com/articles_5.htm - Čejka, M.: Judaismus a politika v Izraeli, - str. 11–61 	<p>1. Vztah náboženství a státu v České republice</p> <p>Protokol:</p>
5. 10.	Judaismus a sionismus ultraortodoxní náboženské strany v Izraeli aškenázská strana <i>Agudat Jisrael</i> sefardská strana <i>Šas</i>	<p>Theodor Herzl:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avineri, Š.: Zrození moderního sionismu, Judaika, Praha 2001, str. 93-105 <p>Sionismus a judaismus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Čejka, M.: Judaismus a politika v Izraeli, str. 65–121, 125-159 - http://en.wikipedia.org/wiki/Religious_Zionism - http://www.netureikarta.org - Čejka, M.: Ultraortodoxní Židé v současném Izraeli http://www.infoservis.net/art.php?id=1026836753 <p>Sefardé a Aškenázové:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Newman, J.; Sivan, G.: Judaismus od A do Z, Sefer, Praha 1998, str. 18, 172 - 173 	<p>1. Kdo jsou to charedim (ultraortodoxní Židé)</p> <p>2. Sefardové a Aškenázové - původ a základní odlišnosti</p> <p>Protokol:</p>
12. 10.	Náboženský sionismus strana <i>Mafdal</i> , strany náboženského sionismu	<ul style="list-style-type: none"> - Čejka, M.: Judaismus a politika v Izraeli - str. 160-170 - http://www.ucalgary.ca/%7Eelsegal/363_Transp/Orthodoxy/Zionism.html#Kook (rabín Kook) - http://en.wikipedia.org/wiki/National_Religious_Party (strana Mafdal) 	<p>1. Hlavní myšlenky rabína Avrahama HaKohena Kooka</p> <p>2. Současnost a budoucnost židovských osad - situace od evakuace osad v pásnu Gazy do současnosti</p>

		<p>Židovské osady:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizace B'Tselem: Land Grab http://www.btselem.org/Download/200205_Land_Grab_Eng.doc, str. 1-19 - Organizace Passia: Settlements and the Wall http://www.passia.org/publications/bulletins/Settlements2004/Settlements-Wall.pdf - Čejka, M.: Judaismus a politika v Izraeli, str. 151-174 - Čejka, M.: Izraelské osady – nebezpečná sousedství http://www.infoserois.net/art.php?id=1024418689 	Protokol:
19. 10.	Promítání dokumentárního filmu + diskuse	-	
27. 10.	Islám a politika, islamismus, salafismus džihadismus	<ul style="list-style-type: none"> - Barša, P.: Západ a islamismus (CDK, 2001), str. 70-136 - Kropáček, L.: Blízký východ na přelomu tisíciletí, str. 142-164, 217-224 - Kropáček, L.: Západ a islám - Kramer, M.: Arab Nationalism http://www.geocities.com/martinkramerorg/ArabNationalism.htm 	<p>1. Koncepce chalífátu v historii a dnes</p> <p>2. Salafismus a wahhábismus – spojnice a rozdíly</p> <p>Protokol:</p>
2. 11.	Průběžný test	-	
9. 11.	Náboženství a politika v Íránu		<p>1. Základní principy fungování islámské republiky v Íránu po roce 1979</p> <p>2. Vnitropolitické a vnítrospolečenské konflikty v Íránu po nástupu M. Ahmadínežáda</p> <p>Protokol:</p>
16. 11.	Náboženství a politika v Libanonu	<ul style="list-style-type: none"> - http://www.opuslibani.org.lb/Lebanon/dos003.html (libanonské křesť. komunity) - http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/middle_east/country_profiles/791071.stm - http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4314423.stm - http://news.bbc.co.uk/2/hi/in_depth/5176612.stm - http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6932786.stm - Terorismus v Libanonu v letech 1987 – 1996 (in Encyklopedie světový terorismus), str. 338-343 - http://news.bbc.co.uk/1/shared/spl/hi/guides/456900/456976/html/default.stm - Jan Šnidauf: Libanonský Hizballáh: Vznik a transformace hnutí v období 1982-2000 http://www.amo.cz/cz/vyzkumne_centrum/publikace/index.php?ID=&IDp=34&tema=studi 	<p>1. Libanonští křesťané</p> <p>2. Kdo jsou Drúzové</p> <p>Protokol:</p>

		e	
23. 11.	Náboženství a politika v Jordánsku a Saúdské Arábii	<p>USA a Saúdská Arábie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://www.infoserois.net/art.php?id=1054560288 <p>Lidská práva v Saúdské Arábii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://www.amnesty.org/ailib/intcam/saudi/report.html - http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4252305.stm - http://en.wikipedia.org/wiki/Status_of_religious_freedom_in_Saudi_Arabia <p>Islám v Saúdské Arábii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://en.wikipedia.org/wiki/Islam_in_Saudi_Arabia - http://sultan.org/articles/wahabism.html <p>Jordánsko:</p> <ul style="list-style-type: none"> - http://en.wikipedia.org/wiki/Islam_in_Jordan - http://www.hrw.org/doc?t=mideast&c=jordan - http://web.amnesty.org/library/eng-jor/index 	<p>1. Nejdůležitější mezníky spojení USA a Saúdské Arábie</p> <p>2. Islamismus v Jordánsku – nejdůležitější skupiny a osobnosti</p> <p>Protokol:</p>
30. 11.	Promítání dokumentárního filmu + diskuse		
7. 12.	Afghánistán – mudžahídové a hnutí Tálibán	<ul style="list-style-type: none"> - Encyklopedie světový terorismus, str. 455 – 456 - Horák, S.: Afghánský konflikt, Praha 2005 - <i>BBC News: Analysis: Who are Taleban?</i> - http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/south_asia/144382.stm - <i>BBC News: Analysis: Afghanistan: 20 years of bloodshed,</i> - http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/analysis/83854.stm - http://www.apologeticsindex.org/t19.html - Who are the Taliban? - http://www.infoplease.com/spot/taliban.html 	<p>1. Afghánistán od druhé světové války do sovětské invaze</p> <p>2. Vývoj v Afghánistánu po roce 2001</p> <p>Protokol:</p>
14. 12.	ZÁVĚREČNÁ HODINA	test + esej	

Doporučená literatura

- Avineri, Š.: **Zrození moderního sionismu**, Judaika, Praha 2001 (*v knihovně FSS*)
- Barša, P.: **Západ a islamismus – střet civilizací nebo dialog kultur?**, CDK, Brno 2001
- Buruma, I; Margalit, A.: **Okcidentalismus**, Lidové noviny, Praha 2005
- Čejka, M.: **Izrael a Palestina – aktualizované vydání**, Barrister & Principal, Brno 2007
- Čejka, M.: **Encyklopedie blízkovýchodního terorismu**, Barrister & Principal, Brno 2007
- Čejka, M.: **Judaismus a politika v Izraeli**, Barrister & Principal, Brno 2009
- Čejka, M.: **Judaismus, politika a Stát Izrael**, Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, Brno 2002 a 2003
- Čejka, M., Nedorostková, D.: **Izrael a Palestinci v roce 2004**, Politologický časopis, č. 1, 2005
- Gilbert, M.: **Izrael: Dějiny**, BB art, Praha 2002
- Horák, S.: **Afghánský konflikt**, Public History a Petit, Praha 2005
- Chapman, C.: **Čí je země zaslíbená? Pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci**, Volvox Globator, Praha 2003
- Introvigne, M.: **Hamás – Islámský terorismus ve Svaté zemi**, Vyšehrad, Praha 2003 (*v knihovně FSS*)
- Kepel, G.: **Válka v srdci islámu**, Karolinum, Praha 2006
- Kepel, G.: **Boží pomsta – křesťané, židé a muslimové znovu dobývají svět**, Atlantis, Brno 1996
- Kropáček, L.: **Islám a Západ – Historická paměť a současná krize**, Vyšehrad, Praha 2002 (*v knihovně FSS*)
- Kropáček, L.: **Blízký východ na přelomu tisíciletí – Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy**, Vyšehrad, Praha 1999 (*v knihovně FSS*)
- Krupp, M.: **Sionismus a Stát Izrael**, Vyšehrad, Praha 1999 (*v knihovně FSS*)
- Mendel, M.: **Náboženství v boji o Palestinu**, Atlantis, Brno 2000 (*v knihovně FSS*)
- Mendel, M.: **Židé a Arabové**, Rovina, Prachatice 1992
- Pavlincová, H.; Horyna, B. (eds.): **Slovník judaismus, křesťanství, islám**, nakladatelství Olomouc, Olomouc 2003 (*v knihovně FSS*)
- Zakaria, F.: **Budoucnost svobody**, Academia, Praha 2004
- Kolektiv autorů: **Zahraniční politika České republiky vůči zemím Blízkého východu, Zakavkazska a Střední Asie**, Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, Brno 2001 (*v knihovně FSS*)
- Kolektiv autorů: **Encyklopedie - světový terorismus**, Svojtka & Co., Praha 2001 (*v knihovně FSS*)
- **Bible**, různé překlady a vydání
- **Korán**, různé překlady a vydání

Doporučuji rovněž sledovat komentáře s tematikou Blízkého východu v českém tisku.

Doporučené internetové adresy ke studiu Blízkého východu:

ZÁKLADNÍ ADRESY - Média a Blízký východ:

Al Džazíra - katarská televizní stanice <http://english.aljazeera.net/HomePage>
Blízkovýchodní stránky <http://blizky-vychod.blogspot.com>
Blízkovýchodní zpravodajství BBC http://news.bbc.co.uk/hi/english/world/middle_east
Blízkovýchodní zpravodajství CNN <http://www.cnn.com/WORLD/meast/archive/>
Full Coverage Israeli Politics (Yahoo) http://headlines.yahoo.com/Full_Coverage/World/Israel
Global Politics (český internetový časopis) <http://www.globalpolitics.cz>
Ha'aretz - izraelský deník <http://www.haaretzdaily.com>
International Herald Tribune - Middle East <http://www.iht.com/pages/africa/index.php>
Jerusalem Post <http://www.jpost.com>
Jerusalem Report <http://www.jrep.com>
Jewish Observer <http://www.shemayisrael.com/jewishobserver>
Jewish Virtual Library <http://www.jewishvirtuallibrary.org>
Middle East Times <http://www.metimes.com>
Palestine Report <http://www.palestinerreport.org>
Radio Netherlands - Middle East Conflict <http://www2.rnw.nl/rnw/en/currentaffairs/middleeast>
The Palestine Chronicle <http://www.palestinechronicle.com>
Tikkun - Bimonthly Jewish Critique of Politics, Culture & Society <http://www.tikkun.org>
Wikipedia - internetová encyklopedie <http://www.wikipedia.org/>
Zpravodajství z Blízkého východu - České noviny
<http://www.ceskenoviny.cz/prilohy/blizkyvychod/>

Izraelci a Palestinci:

Izrael a Arabové - české stránky <http://scooolie.wz.cz>
Izraelsko-arabský konflikt (české stránky)
http://www.valka.cz/newdesign/v900/clanek_1015.html
MidEast Web <http://www.mideastweb.org>
Palestinian Diaspora & Refugee Center <http://www.shaml.org/zshaml/site>
Svatá zem - české stránky <http://www.svatazem.net>
The Electronic Intifada <http://electronicintifada.net>

Státní instituce:

Izraelská armáda <http://www.idf.il/english>
Izraelské ministerstvo zahraničí <http://www.israel-mfa.gov.il>
Izraelský parlament - Kneset <http://www.knesset.gov.il/index.html>
Kancelář izraelského ministerského předsedy <http://www.pmo.gov.il/english>
Nejvyšší soud Izraele <http://www.court.gov.il>
Palestinská legislativní rada (parlament) <http://www.pal-plc.org>
Palestinská národní autonomie <http://www.pna.gov.ps>
Velvyslanectví České republiky v Izraeli
<http://www.czechembassy.org/wwwo/default.asp?zu=/zu/telaviv>
Židovská agentura <http://www.jajz-ed.org.il/indexstam.html>

Mezinárodní organizace a mise:

Liga arabských států <http://www.arableagueonline.org>
OSN a Blízký východ <http://www.un.org/News>
OSN a mírové úsilí (mj. mírové mise na Blízkém východě)
<http://www.un.org/Depts/dpko/dpko/>
TIPH - Temporary International Presence in the City of Hebron <http://www.tiph.org>
UNRWA - The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees
<http://www.un.org/unrwa>

Izraelské a palestinské nevládní organizace:

B'Tselem <http://www.btselem.org/English>

Izraelské a palestinské mírové organizace <http://www.ariga.com/humanrights/index.htm>

Izraelské náboženské akční centrum http://www.irac.org/index_e.asp

Izraelský výbor proti demolicím domů <http://www.icahd.org/eng>

PASSIA – Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs

<http://www.passia.org>

Rabíni pro lidská práva <http://www.rhr.israel.net>

Společenství rodičů <http://www.theparentscircle.com>

Šalom Achšav – izraelská mírová organizace <http://www.peacenow.org.il/English.asp>

Veřejný výbor proti mučení v Izraeli <http://www.stoptorture.org.il>

Ženy v černém <http://www.geocities.com/endtheoccupation>

Blízkovýchodní radikalismus:

Fatah <http://www.fateh.net>

Hizballáh (práce J. Šnaidaufa) <http://js.amo.cz/index.html?archive>

Neturej Karta <http://www.nkusa.org>

Odkazy na izraelské nacionalistické organizace <http://www.womeningreen.org/links.htm>

Profily teroristických skupin: <http://library.nps.navy.mil/home/tgp/tgpndx.htm>

Stránky příznivců rabína Kahaneho a strany Kach! <http://www.kahane.org>

Terorismus a politické násilí - bibliografie <http://users.skynet.be/terrorism/html/terror.htm>

Židovské osady:

Applied Research Institute <http://www.arij.org>

Foundation for the Middle East Peace <http://www.fmep.org>

Odkazy na židovské osady <http://www.yeshanews.org/links.shtml>

Osadníci v Hebronu <http://www.hebron.org.il/go.htm>

Osadnická ješiva Ateret Kohanim <http://www.ateret.org.il>

Rada židovských osad Ješa <http://www.moetzetyesha.co.il/>

Univerzity, výzkumná pracoviště:

Ben Gurionova negevská univerzita, Beer Ševa <http://www.bgu.ac.il/>

Centrum Šimona Wiesenthala <http://www.wiesenthal.com>

Hebrejská univerzita, Jeruzalém <http://www.huji.ac.il/huji/eng>

Památník Holocaustu Jad Vašem <http://www.yadvashem.org>

Stránky institutu Terezínské iniciativy <http://www.holocaust.cz>

Tami Steinmetz Center for Peace Research <http://www.tau.ac.il/peace>

Tel-Avivská univerzita <http://www.tau.ac.il>

Univerzita Al-Kuds, Jeruzalém <http://www.alquds.edu>

Univerzita Bir Zeit <http://www.birzeit.edu>

Univerzita v Haifě <http://www.haifa.ac.il/index.html.en>

Univerzita v Hebronu <http://www.hebron.edu/english>

Ostatní:

Blízký východ během první světové války

http://www.bbc.co.uk/history/war/wwone/middle_east_01.shtml

CIA World Factbook <http://www.odci.gov/cia>

Encyklopedie Orientu <http://www.i-cias.com/e.o>

Historie Blízkého východu – databáze

<http://www.nmhschool.org/tthornton/mehistorydatabase/mideastindex.htm>

Mapy Blízkého východu – University of Texas http://www.lib.utexas.edu/maps/middle_east.html

Smlouvy a historické dokumenty <http://www.ariga.com/treaties/index.htm>

Virtuální Zeď nářků http://aish.com/wallcam/Window_on_the_Wall.asp

Vlajky Izraele <http://www.crwflags.com/fotw/flags/il.html>

Vlajky Palestiny <http://www.crwflags.com/fotw/flags/ps.html>